

dosarul nr. 2ra-1819/18

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (Judecător: Iraida Secrieru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Judecători: A.Bostan, A.Pahopol, V.Negru)

Î N C H E I E R E

10 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

având în componență sa:

Președintele completului,

judecător:

Svetlana Filincova

judecători:

Nicolae Craiu și Dumitru Visternicean

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Alina Ninicu și de către Artur Ninicu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Artur Ninicu împotriva Alinei Ninicu cu privire la anularea contractului de plată a pensiei de întreținere a copilului minor și modificarea cuantumului pensiei de întreținere și,

la acțiunea reconvențională înaintată de către Alina Ninicu împotriva lui Artur Ninicu cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor,

împotriva deciziei din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Artur Ninicu, casată parțial hotărârea din 15 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana în partea respingerii cererii de chemare în judecată înaintată de către Artur Ninicu cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, de admitere a acțiunii, în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută,

c o n s t a t ă :

La 5 octombrie 2017, reclamantul Artur Ninicu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Alinei Ninicu cu privire la anularea contractului de plată a pensiei de întreținere a copilului minor și modificarea cuantumului pensiei de întreținere.

În motivarea acestei acțiuni, reclamantul a indicat că, a înregistrat căsătoria cu pârâta Alina Ninicu la 31 mai 2013, la Oficiul Stării Civile Ciocana, mun. Chișinău cu nr. de înregistrare 250. Din căsătorie și viață în comun au un copil minor, fiul Alexei Ninicu, născut la xxxx.

Din considerentul că timp îndelungat, din cauza neînțelegerilor apărute pe fonul incompatibilității caracterelor, lipsa stimei și ajutorului reciproc la îndeplinirea obligațiilor de întreținere a familiei, de îngrijire și educație a

copilului, părțile nu duc gospodărie comună și domiciliază separat, iar încercările de a aplana conflictele, nu au dat rezultate, a fost nevoit să depună cerere de chemare în judecată privind desfacerea căsătoriei, care prin hotărîrea din 6 aprilie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost admisă, iar căsătoria dintre părți a fost desfăcută.

În continuare, Artur Ninicu a susținut că între timp, la 20 februarie 2017 a încheiat cu pârâta Alina Ninicu contractul nr. 314, autentificat notarial, prin care au stabilit modalitatea de plată a pensiei pentru întreținerea copilului minor și anume câte 4000 lei/lunar și participarea la cheltuielile suplimentare în proporție de 50%.

Potrivit reclamantului, la moment situația sa materială s-a înrăutățit și este în imposibilitate de a-i mai achita pârâtei suma de 4 000 lei/lunar cu titlu de ajutor material pentru întreținerea copilului minor, motiv pentru care i-a propus ultimei rezilierea contractului cu încheierea unui alt contract în care să stabilească mărimea pensiei de întreținere a copilului minor în sumă de 1 500 lei/lunar, însă dânsa a refuzat.

În opinia reclamantului, suma de 1 500 lei/lunar este suficientă și asigură un trai decent pentru copil luând în considerație faptul că părinții au drepturi și obligații egale față de copii.

Din acest considerent, Artur Ninicu a depus prezenta cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat anularea contractului privind plata pensiei de întreținere nr. 314 din 20 februarie 2017 încheiat cu pârâta Alina Ninicu, autentificat notarial de către notarul public Carolina Panuș, prin care s-a obligat la plata pensiei de întreținere în sumă de 4 000 lei/lunar și aportul la cheltuielile suplimentare în proporție de 50%, cu dispunerea încasării din contul său în beneficiul Alinei Ninicu a pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor, în sumă de 1500 lei/lunar, până la atingerea majoratului de către copil, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei în fond, până la începerea dezbaterilor judiciare, la 13 decembrie 2017, Alina Ninicu a depus cerere reconvențională împotriva lui Artur Ninicu cu privire la determinarea domiciliului copilului minor cu ea, în motivarea căreia a indicat că, după desfacerea căsătoriei cu reclamantul, copilul minor a rămas să locuiască cu dânsa și prin urmare, având în vedere faptul că copilul are o vîrstă fragedă și are nevoie de sfaturile și îndrumările mamei, iar stabilirea acestuia cu mama va permite o mai bună dezvoltare intelectuală și culturală a acestuia, i-ar promova abilitățile în privința dezvoltării intelectuale și oferirea unui echilibru psihologic, consideră rezonabil și în interesul copilului minor ca acesta și în continuare să domicilieze cu ea, motiv pentru care a fost depusă prezenta acțiune reconvențională, solicitând stabilirea domiciliului copilului minor Alexei Ninicu, născut la xxxx cu mama și încasarea din contul reclamantului Artur Ninicu în beneficiul său a cheltuielilor de judecată suportate pe marginea prezentului litigiu.

Prin hotărîrea din 15 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, cererea de chemare în judecată înaintată de către Artur Ninicu a fost

respinsă ca fiind neîntemeiată, iar acțiunea reconvențională înaintată de către Alina Ninicu a fost admisă, fiind determinat domiciliul copilului minor Alexei Ninicu cu mama Alina Ninicu. S-a încasat din contul lui Artur Ninicu în beneficiul Alinei Ninicu cheltuielile de judecată în sumă totală de 1 600 lei, alcătuite din suma de 100 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată reconvențională și suma de 1 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că legea nu stabilește modalitate de desființare a contractului privind plata pensiei de întreținere prin anularea acestuia, reglementând alte pârghii legale – modificare, nulitate și/ sau reziliere, iar la caz, s-a solicitat anume anularea contractului, motiv pentru care prin prisma art. 240 Cod de procedură civilă s-a impus respingerea solicitării enunțate invocate în cererea de chemare în judecată inițială.

În aceeași ordine de idei, prima instanță a respins subsecvent și a doua solicitare a reclamantului invocată în cererea de chemare în judecată privind stabilirea pensiei de întreținere în sumă bănească fixă, odată ce conform soluției expuse supra contractul încheiat în acest sens este valabil, nefiind posibilă impunerea plății pensiei de întreținere concomitent prin act juridic – contract și hotărâre de judecată, posibilitatea fiind alternativă. Soluția dată impunându-se și prin prisma reglementărilor naționale și internaționale de luare în considerație la examinarea litigiilor ce implică dreptul copiilor, interesul superior al acestuia, ceea ce se realizează la caz.

Referitor la cererea reconvențională, instanța de judecată a constatat că pârâțul Artur Ninicu nu este împotriva ca domiciliul copilului minor să fie stabilit cu reclamanta reconvențională – Alina Ninicu, cu atât mai mult că aceasta dispune de condiții de trai și calități morale corespunzătoare pentru creșterea și dezvoltarea copilului minor, ceea ce implică necesitatea admiterii cererii reconvenționale.

În susținerea opiniei enunțate, prima instanță a reiterat prevederile art. 212 alin. (5) Cod de procedură, potrivit cărora în cazul recunoașterii acțiunii de către pârît și admiterii ei de către instanță, se pronunță o hotărâre de admitere a pretențiilor reclamantului (f.d.79-85).

Prin încheierea din 19 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana s-a respins cererea lui Artur Ninicu privind emiterea unei hotărâri suplimentare privind încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Artur Ninicu, casată parțial hotărârea din 15 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana în partea respingerii cererii de chemare în judecată înaintată de către Artur Ninicu cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea a fost admisă, fiind dispusă rezilierea contractului nr. 314 din 20 februarie 2017 privind plata pensiei de întreținere, încheiat între Artur Ninicu și Alina Ninicu, începând cu data de 5 octombrie 2017, cu încasează din contul lui Artur Ninicu în beneficiul Alinei Ninicu a pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor, Alexei Ninicu în sumă de

1500 lei/lunar, începând cu 5 octombrie 2017 și până la atingerea majoratului de către copil.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a concluzionat că aprecierile instanței de fond în partea respingerii cererii de chemare în judecată înaintată de către Artur Ninicu sunt greșite. Or, faptul că reclamantul a solicitat anularea și nu a solicitat rezilierea contractului, aceasta nu constituie drept temeii absolut pentru respingerea acțiunii, or, conform Dicționarului explicativ al limbii române prin „reziliere” se înțelege - s. (JUR.) anulare, desfacere (~ unui contract.) (<https://dexonline.ro/definitie/reziliere%20>), cu atât mai mult că la caz Artur Ninicu chiar în cererea prealabilă i-a solicitat intimatei Alina Ninicu rezilierea contractului.

Pe cale de consecință, instanța de apel a conchis că concluzia primei instanțe despre necesitatea respingerii acțiunii inițiale ca neîntemeiată contravine circumstanțelor cauzei, or, nimeni nu poate fi obligat la încheierea unui contract, mai mult obligarea de a încheia un contract este interzis de lege, cu atât mai mult că instanța de fond nu a luat în considerație faptul că starea materială a lui Artur Ninicu s-a înrăutățit și după cum susține acesta este în imposibilitate de a mai achita suma de 4 000 lei/lunar, motiv ce-a impus admiterea apelului și casarea hotărârii în partea vizată sub aspectele sus-enunțate.

Totodată, urmare a rezilierii contractului privind plata pensiei de întreținere a copilului minor și având în vedere faptul că reclamantul – apelant Artur Ninicu este de acord să achite pensie de întreținere, instanța de apel a considerat necesar de a încasa din contul acestuia în beneficiul Alinei Ninicu pensie pentru întreținerea copilului minor în sumă bănească fixă în mărime de 1 500 lei/lunar, sumă care în opinia instanței a fost considerată rezonabilă și pe care a fost de acord să o achite apelantul, ținând cont de faptul că conform informației eliberate de Biroul Național de Statistică, valoarea minimumului de existență în medie pentru o lună în orașele mari constituie suma de 1690,30 lei, iar la întreținerea copilului urmează să participe ambii părinți.

În rest, concluzia primei instanțe despre necesitatea admiterii acțiunii reconvenționale depuse de către Alinei Ninicu cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor este justă, ea având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă, motiv pentru care a fost menținută.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei sus-enunțate, la 20 iulie 2018 Alina Ninicu a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea admiterii cererii de chemare în judecată înaintată de către Artur Ninicu cu privire la anularea contractului de plată a pensiei de întreținere a copilului minor și modificarea cuantumului pensiei de întreținere, cu menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe, prin care cererea vizată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

În susținerea recursului s-a indicat că, la examinarea cauzei instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, pe când prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristice raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic. De asemenea, în cadrul judecării cauzei, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptul la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea a Drepturilor Omului.

La fel s-a menționat că, la caz decizia instanței de apel este neîntemeiată în partea contestată, deoarece legea nu stabilește modalitate de desființare a contractului privind plata pensiei de întreținere prin anularea acestuia, reglementând alte pârghii legale – modificare, nulitate și/ sau rezilie, iar la caz, anume anularea s-a solicitat, motiv pentru care prima instanță corect și întemeiat a dispus respingerea cererii inițiale.

Potrivit recurenței, constatarea instanței de apel precum că situația materială și familiară a intimatului a suferit o modificare esențială, veniturile acestuia micșorându-se considerabil este una nemotivată, declarativă și lipsită de un oarecare suport probatoriu.

De asemenea, invocarea de către instanța de apel a prevederilor art. 666 și 667 Cod civil în susținerea soluției dispuse nu este una temeinică, deoarece contractul nr. 314 din 20 februarie 2017 care s-a solicitat a fi anulat de către reclamant prin cererea de chemare în judecată inițială a fost încheiat de părțile din litigiu cu respectarea tuturor prevederilor legale, nimeni din părțile contractuale nu a fost impus la încheierea contractului menționat, consimțământul acestora nefiind viciat într-un mod sau altul. Plus la aceasta, prima instanță nu a dispus impunerea intimatului la încheierea unui contract.

În rezultat, instanța de apel s-a eschivat în partea contestată de la exercitarea obligației impusă prin lege, de îndeplinire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre neîntemeiată de admitere a acțiunii, pe când prima instanță a examinat cauza având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă (f.d.169-175).

La 20 august 2018, Artur Ninicu manifestând dezacord cu decizia din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea menținerii hotărârii primei instanțe, prin care a fost dispusă încasarea din contul lui Artur Ninicu în beneficiul Alinei Ninicu a cheltuielilor de judecată în sumă totală de 1 600 lei, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care cheltuielile de judecată să fie încasate proporțional pretențiilor admise.

În motivarea recursului, Artur Ninicu a indicat că pretențiile acestuia invocate în cererea de chemare în judecată inițială și pretențiile Alinei Ninicu invocate în acțiunea reconvențională au fost admise în volum deplin, prin urmare, instanța de apel urma să dispună încasarea de la părți (de la reclamant în beneficiul pârâtei și de la pârâtă în beneficiul reclamantului) a cheltuielilor de judecată, proporțional pretențiilor admise, condiții ce nu se atestă la caz, motiv pentru care decizia instanței de apel în partea repectivă urmează a fi casată.

La 31 iulie 2018 și respectiv la 5 septembrie 2018 în adresa părților au fost expediate copia recursurilor declarate de către Alina Ninicu și de către Artur Ninicu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.179,187), iar la 20 august 2018 Artur Ninicu și-a exercitat dreptul său procedural și a depus referință în termenul stabilit de lege, solicitând declararea recursului depus de către Alina Ninicu ca inadmisibil, deoarece recursul vizat nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă (f.d.188-189). Totodată, recurenta – intimată Alina Ninicu nu și-a exercitat dreptul procedural și nu a depus referință în termenul stabilit de lege, motiv pentru care admisibilitatea recursurilor s-a dispus în lipsa acesteia.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile înaintate de către Alina Ninicu și de către Artur Ninicu la 20 iulie 2017 (f.d.169) și, respectiv la 20 august 2018 (f.d.181) sunt declarate în termen, având în vedere faptul că la dosar nu sunt date confirmative despre comunicarea recurențelor a deciziei integrale motivate din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de către Alina Ninicu și de către Artur Ninicu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile vizate urmează a fi declarate inadmisibile.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de către Alina Ninicu și de către Artur Ninicu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate de către Alina Ninicu și de către Artur Ninicu se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, hotărârea Nersesyanyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Instanța de recurs mai reține că CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de către Alina Ninicu și de către Artur Ninicu.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursurile declarate de către Alina Ninicu și de către Artur Ninicu, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător:

Svetlana Filincova

judecători:

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean